

должна сопровождаться минимально возможными негативными последствиями.

В частности, для выполнения второго условия необходимо после проведения экономической диагностики каждого региона Украины, т.е. анализа их хозяйственной специфики, а именно, природно-ресурсного потенциала, имеющихся финансовых и трудовых ресурсов, оценки реальных возможностей и ограничений их оптимального использования, выбирать приоритетные и в то же время структурно определяющие для каждого региона материальные производства, благодаря развитию которых станет возможным повышение экономической эффективности их функционирования и уровня жизни населения.

1.Амосов О.Ю. Економічний аналіз державної політики. – Харків: ХарУАДУ, 2002. – 50 с.

2.Герасимчук З.В. Класифікація соціально-проблемних регіонів та напрямки формування у них політики сталого розвитку // Регіональна економіка. – 2001. – №2. – С.77-84.

3.Гришин И.Я. Управление новаторской деятельностью в регионе. Социально-методологические аспекты теории и практики на переходном этапе к рынку. – Харьков: Бизнес - Информ, 1998. – 472 с.

4.Долішній М.І., Мошенець О.С. Ринкові механізми регіонального управління // Регіональна економіка. – 2001. – №1. – С.7-17.

5.Іщук С.І. Розміщення продуктивних сил (теорія, методи, практика). – 4-е вид., доп. – К.: Європ. ун-т фінансів, інформ. систем, менеджм. і бізнесу, 2000. – 216 с.

Получено 01.02.2006

УДК 332.146.2

І.О.САМОЙЛЕНКО

Харківська національна академія міського господарства

СУЧАСНИЙ СТАН ВИКОНАННЯ ОБСЯГІВ БУДІВНИЦТВА, ЗАПЛАНОВАНИХ ДЕРЖАВНИМИ І РЕГІОНАЛЬНИМИ ПРОГРАМАМИ ЕКОНОМІЧНОГО ТА СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

Розглядаються результати стану виконання державних і регіональних програм капітальних вкладень, на фінансування яких залучалися кошти Державного та місцевих бюджетів, і чинники, що негативно впливають на досягнення мети програм.

Акценти нової стратегії України укладаються в загальний контекст світового соціально-економічного розвитку, що передбачає формування інституційного середовища, яке б стимулювало, з одного боку, підприємницьку активність, економічне зростання на основі структурно-інноваційних перетворень, утвердження сучасної соціальної інфраструктури, механізмів соціально-ринкової економіки, а з іншого – подолання нагромадження суперечностей між еко-

номікою та суспільством.

Прискорення науково-технічного прогресу, досягнення стабільного розвитку держави та підвищення добробуту народу потребують значних інвестиційних ресурсів. Тому в бюджеті країни щорічно виділяються вагомі суми для фінансування неприбуткових галузей, з метою прискорення інвестиційних процесів та економічних перетворень.

Для досягнення позитивних тенденцій в економіці та соціальній сфері, фінансової стабілізації в усіх галузях господарства Харківської області та підвищення на цій основі життєвого рівня населення Харківська обласна рада щороку затверджує проект регіональної програми економічного і соціального розвитку регіону «Програма соціального і економічного розвитку регіону» [1, 2].

Ця Програма ґрунтується на положеннях Конституції України, Законів України від 18 вересня 1991 р. №1560- XII «Про інвестиційну діяльність», Указів Президента від 25 травня 2001 р. № 341/2001 «Про Концепцію державної регіональної політики» і від 5 лютого 2002 р. №104/2002 «Про Програму заходів щодо завершення вступу України до Світової організації торгівлі», а також Послання Президента України до Верховної Ради України від 4 червня 2002 р. №100 «Концептуальні засади стратегії економічного та соціального розвитку України на 2002-2011 роки» [3-6].

Тому кожний рік Харківською обласною державною адміністрацією до Міністерства економіки України направляється перелік об'єктів з пропозиціями до інвестиційних проектів, фінансування яких передбачає залучення коштів державного бюджету [7,8].

В свою чергу перелік на регіональному рівні узагальнюється і формується Головним управлінням економіки та ринкових відносин Харківської облдержадміністрації.

До переліку включаються об'єкти комунальної власності територіальної громади, які мають соціально-економічне значення для регіону і знаходяться в стадії будівництва.

Протягом 2001-2003 рр. для досягнення запланованих обсягів капітальних вкладень, передбачених програмами соціального та економічного розвитку Урядом було прийнято постанови від 19.04.02р. №551 та від 17.07.03р. №1092 "Про затвердження переліку об'єктів, що фінансуються за рахунок державних централізованих капітальних вкладень у ..." відповідних роках [9, 10].

На виконання зазначених постанов за цей період за рахунок державного бюджету спрямовано інвестицій в обсязі 35800,1 тис. грн., за рішеннями місцевих органів виконавчої влади інвестовано кошти міс-

цевих бюджетів у сумі 144688,8 тис. грн., а також залучено коштів інших інвесторів – 16026,4 тис. грн.

Але, незважаючи на значні спрямування коштів державного та місцевого бюджетів на будівництво об'єктів державних централізованих капітальних вкладень, заплановані показники регіональної програми економічного і соціального розвитку виконуються не в повному обсязі.

Будівництво об'єктів за рахунок змішаних інвестицій будується повільними темпами понад 10 років за проектами, які не задовольняють вимоги сьогодення.

Недосягнення запланованих цілей протягом тривалого періоду, незабезпеченість населення в об'єктах невиробничого призначення (газифікація, лікувальні заклади, житло, школи, транспорт), не виконання кількісних показників державних та регіональних програм соціально-економічного розвитку і зумовили актуальність даного дослідження.

Так, протягом 2001-2003 рр. в регіоні було започатковано будівництво 7-ми нових об'єктів за рахунок державних централізованих вкладень, проектна кошторисна вартість яких 17456,4 тис. грн. Слід зазначити, що об'єкти нового будівництва з кошторисною вартістю 30-80 тис. грн. на сьогодні завершені в повному обсязі. Загальний обсяг залучених змішаних капітальних вкладень в об'єкти будівництва регіону виробничого та невиробничого призначення склав 193008,85 тис. грн., з яких за рахунок державного бюджету – 35800,1 тис. грн.; місцевих бюджетів – 144688,8 тис. грн.; інших коштів – 12519,95 тис. грн. або 18,5, 74,9 і 6,6% відповідно. При цьому, найбільш питому вагу 74,72% направлено на будівництво метрополітену, а решту 25,28% на інші галузі, з яких: 5,97% направлено на реконструкцію будинку "Держпром" та 5,42% на реконструкцію театру ім. Пушкіна. У галузь охорони здоров'я, яка визначена регіональною програмою соціально-економічного розвитку пріоритетною, направлено 2,81%, а також, в покращення сільської інфраструктури, яка за програмою є пріоритетною, направлено лише 0,78%.

Залучення інших небюджетних інвестицій в нові об'єкти будівництва сприяє, насамперед, ефективному використанню бюджетних коштів та запобіганню довгобудів. Підтвердженням цього висновку є школа в смт. Краснокутськ, кошторисною вартістю 463,4 тис. грн. Так, будівництво було розпочато в 2002 р. Упродовж 2002-2003 рр. за рахунок державних коштів профінансовано 200 тис. грн., місцевих – 1600 тис. грн. з одночасним залученням 1663,4 тис. грн. коштів інших інвесторів. Це дозволило за два роки збудувати об'

ект соціального значення і досягнуто мети програми.

Привертає увагу той факт, що загальна сума інвестицій має стабільну тенденцію збільшення з кожним роком, але цього не можна сказати про кожний окремий вид інвестицій. На фоні стрімкого збільшення інвестицій з місцевих бюджетів, фінансування з державного бюджету зменшувалось. Одночасно простежується позитивна тенденція щодо залучення інвестицій з інших джерел, що свідчить про повільне збільшення зацікавленості підприємств вкладати власні кошти в об'єкти будівництва [11].

Однак, соціально-економічні програми в частині виконання обсягів будівництва, на жаль, реалізуються не в повній мірі. Досягненню в повній мірі мети програм, в частині освоєння капітальних вкладень, заважає існування ряду причин правового, організаційного та соціального характеру.

Недостатньо задіяний менеджмент по залученню альтернативних джерел – інвестицій приватних власників, кредитів та інших щодо фінансування об'єктів будівництва не сприяє досягненню мети економічного та соціального розвитку.

Можна стверджувати, що для регіону є актуальною неритмічність фінансування, яка призводить до морального та фізичного зношення будівель і обладнання. Наприклад, у 2002 р. було передбачено фінансування 57 об'єктів за рахунок державних централізованих капітальних вкладень на загальну суму 24441,0 тис. грн., фактично вкладено в будівництво 27 об'єктів на загальну суму 17509,1 тис. грн. [13].

Крім того, існує недосконала системи планування та розподілу бюджетних асигнувань, яка не дозволяє концентрувати кошти на пускових об'єктах з високим рівнем готовності. Наприклад: Харківській державний академічний російський драматичний театр ім. Пушкіна, кошторисною вартістю 21534,6 тис. грн., будівництво якого розпочато з 1995 р., до повної готовності не вистачало тільки 3316,3 тис. грн., аналогічно – газифікація села Велика бабка Чугуївського району з кошторисною вартістю 2700 тис. грн. та рівнем готовності 80% і до завершення його достатньо було б 405 тис. грн.

Про недосконалість системи планування як на місцевому, так і на державному рівнях свідчить ще той факт, що при наявності довгобудів кожний рік розпочинається нове будівництво об'єктів.

Таким чином, недосконалість системи планування при розподілі інвестицій в капітальні вкладення за рахунок бюджетних коштів як на місцевому, так і на державному рівнях в об'єкти з високим рівнем готовності впливає на мету виконання державних

програм.

Незважаючи на те, що відсоток фінансування, який складає 83,5%, є вагомим, заплановані обсяги будівництва, передбачені державними та регіональними програмами економічного і соціального розвитку, залишаються невиконаними, внаслідок недосягнення запланованого обсягу фінансування.

Так, протягом трьох років було передбачено фінансування з державного бюджету 61 об'єкту Харківської області на загальну суму 42865,5 тис. грн., але фактично направлено бюджетних коштів лише 35 об'єктам, або 57% від запланованих у розмірі 35800,1 тис. грн. [12].

Вищевикладені причини вплинули на ефективність виконання регіональних програм соціально-економічного розвитку.

Для підвищення ефективності виконання державної та регіональних програм в частині інвестування в об'єкти капітального будівництва коштів бюджетів усіх рівнів необхідно, насамперед, створювати такі умови в регіоні, які б підвищували зацікавленість підприємств інвестувати власні кошти в об'єкти будівництва, передбаченими державною та регіональною програмами.

Крім того, при плануванні асигнувань місцевих бюджетів, в першу чергу, враховувати об'єкти з високим рівнем готовності та тривалим терміном будівництва.

З метою визначення доцільності завершення будівництва по об'єктам-довгобудам, будівництво яких здійснюється понад 10 років та відсоток готовності до 80%, переглянути зведену проектно-кошторисну документацію і в залежності від інфраструктури на теперішній час визначити доцільність капітальних вкладень в подальшому.

За умови подолання зазначених перешкод ефективність виконання Державної та регіональних програм в частині інвестування в об'єкти капітального будівництва коштів бюджетів усіх рівнів значно підвищиться.

1. Програма соціального і економічного розвитку області: Рішення Харківської обласної ради від 29.12.02р., VII сесія XXIV скликання.

2. Програма соціального і економічного розвитку області: Рішення Харківської обласної ради від 23.12.03р., XIII сесія XXIV скликання.

3. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18.09.91р. №1560-ХП.

4. Про Концепцію державної регіональної політики: Указ Президента від 25 травня 2001р. № 341/2001.

5. Про Програму заходів щодо завершення вступу України до Світової організації торгівлі: Указ Президента від 5 лютого 2002 р. № 104/2002.

6. Концептуальні засади стратегії економічного та соціального розвитку України на 2002-2011 роки: Послання Президента України до Верховної Ради України від 4 червня 2002 р. №100.

7. Про обсяги державних централізованих вкладень: Розпорядження Харківської

обласної державної адміністрації від 21.05.2001р. №324.

8.Про визначення розпорядників державних централізованих вкладень у 2002 році: Розпорядження Харківської обласної державної адміністрації від 03.06.02р. № 241.

9.Про затвердження переліку об'єктів, що фінансуються за рахунок державних централізованих капітальних вкладень у 2002 році: Постанова КМУ від 19.04.02р. №551.

10.Про затвердження переліку об'єктів, що фінансуються за рахунок державних централізованих капітальних вкладень у 2003 році: Постанова КМУ від 17.07.03р. №1092.

11.Про порядок проведення на конкурсних засадах оцінки та відбору інвестиційних проектів, що передбачають залучення коштів державного бюджету: Постанова КМУ від 25.11.99р. №2145.

12.Про затвердження порядку державного фінансування капітального будівництва: Постанова КМУ від 27.12.01р. №1764.

13.Статистичні бюлетені Управління статистики Харківської обласної державної адміністрації по капітальним інвестиціям за 2002-2003 рр.

Отримано 07.02.2006

УДК 332.14 : 339.137.23 (477)

В.О.БЕЗУГЛА

Кременчуцький державний політехнічний університет

ІНТЕГРАЛЬНА ОЦІНКА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ

Пропонується інтегральний показник оцінки конкурентоспроможності регіонів з використанням методів таксономічного аналізу. На основі запропонованого розрахункового показника здійснено оцінку конкурентоспроможності регіонів України за період 2001-2003 рр.

Прагнення України динамічно інтегруватися в світову економічну систему передбачає необхідність використання загальноприйнятих в міжнародному суспільстві показників ефективності участі країни в глобальному процесі світового економічного розвитку. У зв'язку з цим особливого значення набуває оцінка конкурентоспроможності національної економіки, а також її важливої складової – регіональної економічної системи, значення якої дуже зросло в умовах ринкової економіки. Проведемо аналіз існуючих методів оцінки конкурентоспроможності.

Умовно об'єкти оцінки конкурентоспроможності можна поділити на три рівні:

1. Мікрорівень – товари (послуги), технологія, робітники, підприємство.
2. Мезорівень – галузь, регіон.
3. Макрорівень – країна, група країн [1, с.116].

Проблемам оцінки конкурентоспроможності на мікрорівні присвячені роботи [2-7].